

KOHTI KESTÄVÄÄ MATKAILUA ETELÄ-POHJANMAALLA -HANKEEN (A75803) LOPPURAPORTTI

1 HANKKEEN PERUSTIEDOT

Hankkeen nimi

Kohti kestävä matkailua Etelä-Pohjanmaalla

Alkamispäivämäärä

01.02.2020

Päätymispäivämäärä

31.07.2022

Toimintalinja

2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen

Erityistavoite

3.2. Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen

Tukimuoto

Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke

Kustannusmalli

Flat rate 24 %

2 TUENSAAJAN PERUSTIEDOT

Tuensaajan nimi

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Y-tunnus

2539767-3

3. TIIVISTELMÄ

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Hankkeen tavoitteena oli herätellä matkailuyritykset kestävän matkailun periaatteiden merkityksen ymmärtämiseen ja lisätä teemaan liittyen matkailuyritysten ja –toimijoiden välistä verkostoitumista. Tavoitteena oli saada matkailuyritykset oivaltamaan, miten kestävän matkailun periaatteita sovelletaan omassa toiminnassa. Tämän lisäksi tavoitteena oli tukea ja edistää Etelä-Pohjanmaan alueen matkailuyritysten valmiuksia Sustainable Travel Finland -kehittämispolulle liittymisessä.

Hankkeen toimenpiteet jaettiin kolmeen työpakettiin 1) tiedottaminen, 2) verkostoituminen ja 3) kehittäminen. Koronapandemia aiheutti mm. aikataulumuutoksia ja toteutustavan muutoksia hankkeen toimenpiteiden toteutuksiin, mutta kaikki suunnitellut toimenpiteet pystyttiin kuitenkin lopulta toteuttamaan. Tiedottamisen toimenpiteet sisälsivät tietoisuuksia, artikkeleita, kestävyystavoitteista kertovan podcast –sarjan, videoita sekä kansallisten kestävyystavoitteiden ja työkalujen tuomista alueelle. Verkostoitumisen toimenpiteet koostuivat opintomatka- ja yritysten välisen verkostoitumisen tukemisesta kuten tapaamisista, linkkinä toimimisesta yritysten välissä mm. tiedonvaihdon kautta sekä koulutusten yhteydessä tapahtuvasta verkostoitumisen fasilitoinnista. Kehittämisen toimenpiteet sisälsivät mm. STF-valmennuspäivät (2 kpl) ja vastuullisen matkailun työpajasarjan toteutettuna kahteen kertaan.

Hankkeen toimenpiteet ovat lisänneet matkailuyritysten ja -toimijoiden tietoisuutta kestävän matkailun kriteereistä ja vastuullisuuden merkityksestä matkailutoimialalla sekä tuoneet esiin maakuntamme yritysten näkemyksiä vastuullisuuden huomioimisesta. Hankkeen toimenpiteiden myötä kestävän matkailun periaatteita on saatu jalkautettua osaan Etelä-Pohjanmaan matkailuyrityksistä. Matkailuyrityksiä on myös liittynyt Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -kehittämispolulle ja useita yrityksiä on ryhtynyt suorittamaan kestävyysertifikaattia. Hankkeen tuloksena on syntynyt myös kuuden yrityksen muodostama kestävän matkailun yritysryhmähanke, jolle on haettu rahoitusta syyskuussa 2022.

Hankkeessa syntyneet tulokset, dokumentit ja hyvät käytännöt jäävät toimijoiden käyttöön myös hankkeen päättymisen jälkeen, joten kestävän matkailun periaatteiden jalkauttaminen yritys- ja toimijoihin etenee hankkeen toimenpiteiden kautta myös jatkossa. Yritysten välinen verkostoituminen vahvistaa kestävän matkailun periaatteiden soveltamista heidän omassa toiminnassaan vertaistuen kautta.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

The aim of the project was to stimulate tourism companies to understand the importance of sustainable tourism principles and to increase networking between tourism companies and operators in relation to the theme. The aim was to make tourism companies understand how the principles of sustainable tourism are applied in their own activities. In addition, the aim was

to support and promote the capacity of tourism companies in the South Ostrobothnia region to join the Sustainable Travel Finland development path.

The project measures were divided into three work packages (1), information, 2) networking and 3) development. The interest rate pandemic caused, among other things, changes in the timetable and method of implementation for the implementation of the project measures, but all the planned measures could eventually be implemented. The information measures included information attacks, articles, a series of podcasts on sustainability, videos and the introduction of national sustainability targets and tools. The networking measures consisted of a study trip and support for networking between companies, such as meetings, a link between companies through the exchange of information, and the facilitation of networking in connection with training. The development measures included the STF coaching days (2 pcs) and the responsible tourism workshop series twice.

The measures taken by the project have raised awareness among tourism companies and operators of the criteria for sustainable tourism and the importance of responsibility in the tourism industry, and have highlighted the views of our regional companies on taking responsibility into account. The project measures have resulted in the implementation of the principles of sustainable tourism in some of the tourism companies in South Ostrobothnia. Tourism companies have also joined Visit Finland's Sustainable Travel Finland development path and several companies have started to carry out sustainability certificates. The project has also resulted in the creation of a group of companies for sustainable tourism consisting of six companies, for which funding has been requested in September 2022.

The results, documents and good practices of the project will remain at the disposal of the actors even after the project has ended, so the implementation of sustainable tourism principles will continue through the project measures. Networking between businesses strengthens the application of the principles of sustainable tourism in their own activities through peer support.

4. HANKKEEN TARVE, TOTEUTUS JA TULOKSET

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Matkailusektori on kansallisesti asettanut selkeät tavoitteet kestävän matkailun edistämiseksi ja toteuttamiseksi. Näin ollen kestävän kehityksen mukainen toiminta on oleellinen yritysten liiketoimintaedellytyksiä parantava ja toiminnan jatkuvuuden varmistava tekijä. Kestävän matkailun edistäminen Etelä-Pohjanmaalla vaikuttaa koko maakunnan matkailun kilpailukykyyn niin kotimaisilla kuin kansainvälisilläkin markkinoilla. Voidaankin sanoa sen olevan edellytys sille, että eteläpohjalaisilla matkailutoimijoilla on mahdollisuus verkostoitua kansallisesti, kehittää kansainvälisiä markkinoita sekä kasvaa toimialana. Enää kyse ei ole niinkään matkailutuotteen lisäarvosta vaan kestävää toimintaa ja sen todentamista edellytetään niin alihankintasuhteissa kuin yhteismarkkinoinnissakin. Nykyisessä toimintaympäristössä kaikkien kestävyiden ulottuvuuksien eli ekologisen, sosio-kulttuurisen, poliittisen ja taloudellisen vastuun tulee näkyä sekä teoissa että sanoissa niin matkailuyrityksillä, matkailijoilla kuin matkailualueilla.

Matkailuyrityksille tehdyssä kestävän matkailun nykytilan ja kehittämistarpeiden selvityksessä (FCG, 2018) nousi esiin muun muassa seuraavia kestävän matkailun kehittämiseen liittyviä koulutustarpeita: vastuullisuuden osa-alueiden ymmärrys, uusimman tiedon saaminen, uudet innovaatiot, uudenlaiset yhteistyömallit, hiilijalanjäljen laskeminen, vastuullisen toiminnan hinnoittelu ja vastuullisuusviestintä. Hanke oli suunniteltu omalta osaltaan vastaamaan näihin tarpeisiin. Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli herätellä matkailuyritykset kestävän matkailun periaatteiden merkityksen ymmärtämiseen sekä lisätä matkailuyritysten ja –toimijoiden välistä verkostoitumista. Tavoitteena oli auttaa matkailuyrityksiä oivaltamaan millä keinoin kestävän matkailun periaatteita voidaan soveltaa omaan toimintaan. Tämän lisäksi tavoitteena oli tukea Etelä-Pohjanmaan alueen matkailuyrityksiä kansalliselle Sustainable Travel Finland -kehittämispolulle liittymisessä.

Hankkeen alkuperäinen toteutusaika oli suunniteltu ajalle 1.2.2020-31.1.2022. Hankkeelle haettiin muutoshakemuksella jatkoaikaa 31.7.2022 saakka. Osa suunnitelluista toimenpiteistä ei toteutunut alkuperäisenä hankeajana koronarajoitusten vuoksi. Ohjausryhmä puolsi jatkoajan hakemista 3.12.2021 pidetyssä kokouksessa. Loppujen lopuksi toteutusajan pidennys mahdollisti myös työpajasarjan sekä valmennuspäivän toteuttamisen kahteen kertaan, jolloin sellaisetkin toimijat, jotka eivät vielä innostuneet mukaan ensimmäiseen työpajasarjaan, ehtivät mukaan toiseen toteutukseen ja sitä kautta viemään kestävyystyötään eteenpäin yrityksissään. Muutoin he olisivat voineet jäädä kokonaan pois kestävyystyön aloittamisesta tässä vaiheessa. Lisäksi Sustainable Travel Finland kestävän matkailun indikaattorien julkaiseminen ja jalkauttaminen Visit Finlandin osalta viivästyivät hieman alkuperäisestä aikataulusta, samoin matkailuyritysten hiilijalanjälkilaskuri valmistui

suunniteltua myöhemmin. Hankkeen jatkoajan kautta oli mahdollista päästä mukaan toiminnan jalkauttamiseen juuri oikeaan aikaan.

Hanke käynnistyi juuri ennen koronapandemian puhkeamista. Hankkeen alkuvaiheessa oli havaittavissa yritysten puolelta epävarmuutta tulevasta ja näin ollen kehittämistoimenpiteisiin ja niihin osallistumiseen suhtauduttiin aluksi kriittisesti ja epäilevästi. Toisaalta koronasulut myös toivat yrityksille aikaa toteuttaa kehittämistoimenpiteitä, pakottaen yrityksiä tarkemmin miettimään toimintaansa muuttuneessa tilanteessa. Suurin osa toimenpiteistä jouduttiin korona-aikana järjestämään etätoteutuksena Teamsin välityksellä. Alkukankeuden jälkeen yritysten osallistujamäärät olivat jopa odotettua suurempia online-webinaarien tehokkuuden vuoksi (esim. säästöä matka-ajoissa). Keväällä 2022 hankkeessa pystyttiin järjestämään tilaisuuksia myös lähitoteutuksena. Koronan aiheuttama epävarmuus ja muuttuneet tavat osallistua tilaisuuksiin näkyivät esimerkiksi siten, etteivät kaikki ennakkoon ilmoittautuneet saapuneetkaan paikalle eivätkä välttämättä ilmoittaneet peruutuksesta. Osa tilaisuuksista toteutettiin hybridinä, mikä helpotti osallistumista. Online -tapaamisten vuoksi verkostoituminen yritysten välillä saattoi jäädä alun perin suunniteltua heikommaksi. Hankkeen loppuaikana järjestetyt opintoretki ja live-tapaamiset auttoivat paikkaamaan tätä.

Hankkeessa tehdyt toimenpiteet ovat lisänneet ja edistäneet matkailuyritysten ja -toimijoiden tietoisuutta kestävän matkailun kriteereistä ja vastuullisuuden merkityksestä matkailutoimialalla, sekä tuonut esiin maakuntamme yritysten näkemyksiä vastuullisuuden huomioimisesta, joita voidaan hyödyntää jatkotoimenpiteitä suunniteltaessa. Hankkeen aikana tavoitettiin iso joukko maakunnan keskeisiä matkailuyrityksiä ja muita toimijoita, mikä on osoitus teeman ajankohtaisuudesta. Hanke onkin osunut varsin sopivaan aikaan, sillä matkailuyritykset ovat olleet tietoisia kestävyuden huomioimisen tärkeydestä. Toisaalta monelle yritykselle kestävyuden merkitys käytännössä on ollut vielä hieman epäselvää. Hankkeen toimenpiteet ovat lisänneet matkailuyritysten valmiuksia liittyä Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -kehittämispolulle. Maakunnallisten valmennuspäivien ja työpajojen jälkeen Sustainable Travel Finland -polulle onkin liittynyt joitakin yrityksiä (hankehenkilöstön tietojen mukaan 7 kpl). Hankkeen aikana yksi yritys (Härmän Liikenne) saavutti STF-merkin syyskuussa 2021. Myös alueorganisaatio Visit Lakeus on liittynyt destinaationa STF-polulle, joka voidaan nähdä tärkeänä askeleena kohti kestävän matkailun edistämistä Etelä-Pohjanmaalla. Alueella on yhteensä 9 yritystä, jotka ovat suorittaneet hankeaikana jonkin kestävyysertifikaatin. Näiden lisäksi useampi yritys on kiinnostunut sertifikaatin hankinnasta, ja neljässä yrityksessä on käynnistynyt sertifikaatinhakuprosessi.

On kuitenkin huomattava, että hankkeen aikana kestävyystyöhön lähtivät ne yritykset, jotka olivat jo kullekin teemasta aikaisemmin tai jotka ovat yleensäkin edelläkävijöitä kehittämistoimia jalkautettaessa. Jotta kestävän matkailun suhteen päästään maakunnallisiin tavoitteisiin, työtä on vielä jatkettava myös hitaammin liikkeelle lähtevien toimijoiden saamiseksi mukaan kestävyystyöhön.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Hankkeen toimenpiteet oli jaettu kolmeen työpakettiin 1) tiedottaminen, 2) verkostoituminen ja 3) kehittäminen. Koronapandemia aiheutti mm. aikataulumuutoksia ja toteutustavan muutoksia hankkeen toimenpiteiden toteutuksiin, mutta kaikki suunnitellut toimenpiteet pystyttiin kuitenkin toteuttamaan. Suuri osa hankkeen työpajoista ja tilaisuuksista järjestettiin verkossa. Toisaalta tämä helpotti monen yrityksen osallistumista, koska heidän ei tarvinnut käyttää aikaa paikan päälle matkustamiseen. Toisaalta verkkototeutuksissa verkostoituminen on huomattavasti haasteellisempaa. Tilaisuudet pyrittiin suunnittelemaan ja fasilitoimaan siten, että myös keskustelu ja toisiin osallistujiin tutustuminen olisi kuitenkin mahdollista. Seuraavassa on kuvattu tuloksia ja niiden vaikutuksia työpaketeittain

Työpaketti 1 tiedottaminen

Työpaketin tavoitteena oli lisätä tietoisuutta kestävästä matkailusta ja sen mahdollisuuksista alueella. Tätä tavoitetta toteutettiin seuraavilla toimenpiteillä:

- Hankkeen alku ja loppuseminaarit, 13 artikkelia teemaan liittyen ja 23 esitystä eri tilaisuuksissa.
- Podcast-sarja:
 - Kestävyys maaseutumatkailussa Etelä-Pohjanmaalla
<https://www.youtube.com/watch?v=qtUZEBWI4Q0>
 - Kestävä matkailu Suomessa ja maailmalla
<https://www.youtube.com/watch?v=iEHlsqwhqYs>
 - Matkailu ei voi nojata enää jatkuvaan kasvuun. Haastateltavana Jarkko Saarinen Oulun yliopistosta, julkaisu SeAMKin Youtube-kanavalla 10.6.2021
<https://www.youtube.com/watch?v=RD8wayjx7s0>
 - Yrityksen kokemuksia Sustainable Travel Finland -polusta, haastateltavana lina Peura Härmän liikenteeltä, julkaisu SeAMKin Youtube-kanavalla 24.8.2021
<https://youtu.be/KUbbVXFt-fs>
- Selvitys/ Ruralia-instituutti: Raportti ”Aitoja tekoja – Eteläpohjalaisten matkailuyritysten näkökulmia kestävään matkailuun” valmistui. Haastattelut tehtiin yhteensä 15 yrityksessä syksyllä 2020. Raportti luettavissa:
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/329991/Raportteja209.pdf?sequence=5>

Tarvetta kestävä matkailun tiedon jakamiselle on selkeästi ollut, ja yritykset ovat olleet aiheesta kiinnostuneita ja halunneet myös saada siitä lisätietoa. Podcastit toimivat kestävä ja vastuullisen matkailun tiedottamisessa matkailutoimijoille niin maailmanlaajuisella, kansallisella kuin maakunnallisellakin tasolla. Podcastit toivat alueen toimijoille esille sen, ettei kestävyys ja vastuullisuus matkailussa ole ainoastaan Etelä-Pohjanmaalla edistettävä asia,

vaan se on noussut merkittäväksi kehittämiskohteeksi myös muualla Suomessa ja maailmalla, mikä korostaa teeman tärkeyttä myös Etelä-Pohjanmaalla.

Hankkeen alussa tehty selvitys maakunnan matkailuyritysten näkökulmista kestäväan matkailuun puolestaan toi tärkeää tietoa siitä, miten kestävyys ja vastuullisuus maakunnan yrityksissä koettiin. Selvityksen kautta saatiin käsitys siitä, mitä yrittäjät ovat lähitulevaisuudessa valmiita tekemään kestävyden edistämiseksi omassa yrityksessään sekä se toimii tulevaisuudessa hyvänä vertailukohtana asenteiden muutoksen ja teeman edistymisen seurannalle, sillä selvityksessä nousivat esille yhteiset ajatukset ja haasteet kestävyden ja vastuullisuuden kehittämisessä. Hankkeelle sen alussa tehdyssä opinnäytetyössä kartoitettiin matkailuyritysten vastuullisuusviestintää. Työssä todettiin, että isoin osa yrityksistä viestii vastuullisuudestaan lähinnä yrityksen toiminnan kautta eikä korostaen vastuullisuutta tai kestävyttä viestinnässään kuluttajille. Myös selvitys nosti saman asian uudelleen esiin. Maakunnan yrityksillä onkin paljon tekemistä vielä vastuullisuusviestinnän parantamisessa, etenkin jo tehtyjen vastuullisuustekojen osalta.

Alku- ja loppuseminaari, erilaiset artikkelit ja teemaan liittyvät esitykset pitivät säännöllisin väliajoin kestäväan matkailun tematiikan julkisuudessa ja muistuttivat sen tärkeydestä kohderyhmälle. Esimerkiksi useaan matkailun ajankohtaiskirjeeseen tuotiin tietoa kestävästä matkailusta. Samoin alueen Matkailufoorumille kerrottiin teemasta sekä se esiteltiin Kurikassa järjestetyssä Maaseutuparlamentissa.

Työpaketti 1 pääsi siis hankesuunnitelmassa mainittuihin määrällisiin tavoitteisiin täysimääräisesti, jopa ylittäen ne. Voidaan sanoa, että myös tietoisuus kestävästä matkailusta lisääntyi merkittävästi toimenpiteiden ansiosta hankkeen aikana, vaikkakin lisätiedottamiselle on edelleen tarvetta. Tässä vaiheessa teemasta kiinnostuneet saatiin hyvin liikkeelle. Jatkossa on tärkeää myös tavoittaa "hitaammin lämpiävät" yritykset ja matkailutoimijat.

Työpaketti 2: Verkostoituminen

Työpaketin tavoitteena oli rakentaa vankka pohja kestäväan matkailun kehittämiselle Etelä-Pohjanmaalla hankkeessa syntyneen verkoston kautta, ja jakaa tietoa ja hyviä käytänteitä. Tätä tavoitetta toteutettiin seuraavassa kuvatuin toimenpitein.

Yritysten välistä verkostoitumista edistettiin kaikissa hankkeen tilaisuuksissa ja toimenpiteissä rakentamalla ne niin, että ohjelmaan varattiin aikaa yritysten väliselle vuorovaikutukselle. Online-toteutus asetti tähän kuitenkin omat haasteensa. Lisäksi verkostoitumista edistettiin yhteistyössä Visit Lakeuden kanssa, joka kokoaa yritysverkostoa oman destinaatiotason STF-merkin saavuttamisen tueksi. Destinaatiotason STF-merkin saavuttaminen vaatii, että vähintään 51 %:lla verkostoon kuuluvista yrityksistä on jokin sertifikaatti. Alueorganisaation kanssa on yhdessä kartoitettu Visit Lakeuteen destinaatiotasolla kuuluvia matkailuyrityksiä,

jotka ovat liikevaihdollisesti merkittäviä matkailutoimijoita, joilla on kv-asiakkaita ja joiden toivotaan liittyvän STF-polulle sekä hankkimaan sertifikaatin.

[Matkailun poliittinen vastuullisuus](#) -showcase on julkaistu SeAMKin Youtube-kanavalla. Videota kuvattiin Matkailufoorumissa 26.4.2022, lisäksi haastateltiin tj. Tuula Lahtea Visit Lakeudelta ja aluejohtaja Heli Rintalaa Etelä-Pohjaanmaan liitosta. Videon tavoitteena oli kertoa mitä matkailun poliittinen vastuullisuus tarkoittaa, ja kannustaa maakunnan yrityksiä osallistumaan alueen toimintaan ja päätöksentekoon, jonka kautta myös vastuullisuutta voidaan edistää.

Opintomatka järjestettiin 24.5.2022 ja matkalle osallistui 14 henkilöä. Matka suuntautui Pohjanmaalle ja Satakuntaan ja vierailukohteina olivat Kristiinankaupunki, Merikarvia ja Isojoki. Opintomatalla tutustuttiin esimerkillisiin vastuullisen matkailun yrityksiin, jotka olivat suorittaneet tai suorittamassa vastuullisuussertifikaatteja sekä Sustainable Travel Finland -kehittämispolkua. Samalla kuultiin yritysten puheenvuoroja vastuullisuustyön haasteista ja mahdollisuuksista. ([Opintomatkaraportti.](#)) Opintomatka vahvisti yritysten välistä verkostoitumista ja mahdollisti teemasta keskustelun yritysten välillä, tarjoten myös vertaistukea haasteellisiksi koettaviin asioihin.

Verkostoitumista ja sen jatkuvuutta hankkeen jälkeen pyrittiin edistämään myös tiedottamalla yrityksiä yritysryhmähankkeen mahdollisuuksista sekä aktivoimalla ja rohkaisemalla yrityksiä mukaan yritysryhmään. Yritysryhmästä kiinnostuneita yrityksiä oli hankkeen päättyessä 6 kpl, jotka ovat mukana hankkeen päättymisen jälkeen jätetyssä yritysryhmähankemuksessa. Yhteisenä teemana ja toimenpiteenä haettavassa yritysryhmähankkeessa on vastuullisuutta ilmentävän sertifikaatin hankkiminen ja Sustainable Travel Finland-polun läpikäyminen sekä STF- jatkovalmennusmoduulien hyödyntäminen.

Hankkeen henkilöstö on myös pyrkinyt verkostoitumaan kansallisesti sekä kansainvälisesti tuodakseen uutta tietoa maakunnan kehittämistoimenpiteiden tueksi. Hankehenkilöstö osallistui kahteen kestävän matkailun seminaariin Lakeland Finland – Sustainable Destination Congress -webinaariin 18.1.2021 sekä Responsible Tourism in Destinations -konferenssiin kesäkuun 2022 alussa Helsingissä, jossa myös hankkeen tuloksia esiteltiin. Lisäksi hankehenkilöstö on osallistunut ICRT Finland-verkoston verkkotapaamisiin sekä lukuisiin Visit Finlandin järjestämiin tietoiskuihin sekä keskustelutilaisuuksiin liittyen STF-ohjelmaan.

Tämän työpaketin Showcase -esimerkki, opintomatka ja seminaariosallistumiset toteutettiin täysimääräisenä hankesuunnitelmaan verrattuna. Yritysverkostossa voidaan laskea olevan 22 yritystä, jotka ovat ottaneet kestävyuden kehittämisen yhdeksi tärkeimmistä kehittämiskohteistaan.

Maakunnan toimijat ovat päässeet verkostoitumaan etenkin hankkeen opintomatalla, joka mahdollisti keskustelun hyvistä käytänteistä ja oppimisen opintomatkan kohteilta oman

toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Työpaketissa tehdyt toimenpiteet ovat edistäneet yritysten keskinäistä verkostoitumista ja toisiinsa tutustumista. Lisäksi toimenpiteet ovat edistäneet alueorganisaation ja maakunnan yritysten välistä verkostoitumista STF-kehittämispolulle liittymisen yhteydessä. Online-tilaisuuksien suuren määrän vuoksi verkostoituminen yritysten välillä alkuperäistä suunnitelmaa heikommaksi.

Työpaketti 3: Kehittäminen

Työpaketin tavoitteena oli sitouttaa yritykset kestävän matkailun periaatteisiin ja auttaa soveltamaan niitä käytäntöön. Hankkeen jatkoajan turvin etenkin tässä työpaketissa pystyttiin toteuttamaan enemmän toimenpiteitä alkuperäiseen hankesuunnitelmaan verrattuna. Ohjausryhmässä käytyjen keskusteluiden jälkeen päätettiin toteuttaa vastuullisuustyön suunnitelma sekä esimerkkiesite jo olemassa olevista vastuullisuusteista ja tehdä siltä osin muutos alkuperäiseen hankehakemukseen.

[Etelä-Pohjanmaan matkailun vastuullisuustyön suunnitelma](#) toimii ohjenuorana ja tiekarttana maakunnan matkailun vastuullisuuden edistämiseksi hankkeen jälkeisenä aikana. Siinä on tuotu esille ja priorisoitu kestävän ja vastuullisen matkailun kehittämistarpeet maakunnassa ja ehdotettu toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi sekä yrityksille että muille matkailutoimijoille. Suunnitelmassa on lisäksi kuvattu vastuullisuustyön askeleet matkailuyrittäjille, joiden mukaan alueen yritykset voivat edistää kestävää ja vastuullista matkailua itsenäisesti hankkeen jälkeen. Suunnitelman liitteeksi laadittiin [Lupa trossata - matkailuyritysten vastuullisuusteot näkyväksi](#) -esite, joka kokoaa yhteen hankkeen aikana kartoitettuja maakunnan vastuullisuustekoja. Suunnitelma tarjoaa mahdollisuuden hyödyntää hankkeessa koottua tietoa ja osaamista tulevien kehittämistoimenpiteiden linjaamiseen. Esitteen tarkoitus puolestaan on rohkaista yrittäjiä ja muita toimijoita huomaamaan myös pienet kestävyysteot, joiden kautta temaa voidaan viedä eteenpäin.

Hankkeen jatkoaika mahdollisti myös työpajasarjan ja STF-valmennuspäivän toteuttamisen kahteen kertaan. Osa yrityksistä osallistui työpajasarjan työpajoihin molemmilla toteutuskerroilla ja kokivat kertauksen olevan hyödyllistä asian sisäistämiseksi. Työpajojen ansiosta yritysten tietoisuus STF-ohjelmasta sekä kestävyuden sertifikaateista on lisääntynyt ja omalle toiminnalle sopivan sertifikaatin pohdinta on alkanut useassa yrityksessä. Tilaisuudet järjestettiin seuraavasti:

- Kaksi Sustainable Travel Finland -valmennustilaisuutta: 5.-6.2.2021 (Teams) sekä 28.10.2021 (Marttilan talli, Seinäjoki). Valmennuspäiviin osallistui yhteensä 37 henkilöä. Kouluttajana toimi Visit Finland Akatemiavalmentaja Anu Nylund, Mood of Finlandista.
- Vastuullisuustyöpajoja toteutettiin hankehenkilöstön vetäminä Teams-verkkotilaisuuksina keväällä 2021 ja 2022. Työpajoissa oli yhteensä 77 osallistujaa:

- 1. työpaja 17.2.2021 Kestävyys matkailupalveluiden tuotteistuksessa/12 osallistujaa
- 2. työpaja 9.3.2021 Sertifikaatit ja ohjelmat 9.3.2021/ 17 osallistujaa
- 3. työpaja 15.4.2021 Vastuullisuusviestintä 15.4.2021/ 11 osallistujaa
- 4. työpaja 12.1.2022 Sertifikaatit ja ohjelmat I / 8 osallistujaa
- 5. työpaja 26.1.2022 Sertifikaatit ja ohjelmat II/ 8 osallistujaa
- 6. työpaja 15.2.2022 Vastuullisuusviestintä / 11 osallistujaa
- 7. työpaja 12.4.2022 Tuotteistaminen: vastuullisuus matkailupalveluissa ja inklusiivinen matkailu / 15 osallistujaa

Matkailun hiilijalanjälkilaskuri -työpaja (7 osallistujaa) järjestettiin 15.3.2022 lähitoteutuksena Seinäjoella, kouluttajana toimi Satu Ahlström Positive Impactilta. [Ekologinen vastuullisuus](#) ja [sosio-kulttuurinen vastuullisuus](#) -videot toimivat yrityksille hyvinä esimerkkeinä siitä, mitä kaikkea vastuullisuus pitää sisällään ja miten ne videoilla mukana olevissa neljässä yrityksessä toteutuvat.

Voidaankin arvioida, että hankkeen toimenpiteiden myötä kestävä matkailun periaatteita on saatu jalkautettua Etelä-Pohjanmaan matkailuyrityksiin. 7 matkailuyritystä on liittynyt Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -kehittämispolulle (tavoitteena 5). Lisäksi 9 maakunnan yritystä on suorittanut kestävyysertifikaatin ja neljällä yrityksellä sertifikaatti on tällä hetkellä vielä työn alla. Lisäksi alueelle on saatu ensimmäinen STF-merkki. Hankkeessa myös kannustettiin yrityksiä osallistumaan yritysryhmähankkeisiin ja kestävä matkailun yritysryhmähanketta on haettu kuuden yrityksen voimin syksyllä 2022. Yritysryhmähankkeen toimenpiteinä yritykset laajentavat kestävä matkailun osaamistaan, suorittavat kestävyysertifikaatin (Green Key tai Ekokompassi) ja suorittavat Visit Finlandin STF-ohjelman. Yritysryhmähanke tulee toimimaan esimerkkinä muille alueen yrityksille siitä, miten kestävyys edistämistä voidaan toteuttaa verkoston voimin ja millaista rahoitusta sen tueksi on mahdollista saada. Tavoitteena on, että tarvittaessa vastaava yritysryhmähanke voitaisiin toteuttaa myös uudelleen uuden yritysryhmän kanssa.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen työpaketti 2 (verkostoituminen) tuloksena hankkeeseen osallistuneiden kesken heräsi kiinnostusta STF-polun ja kestävyysertifikaatin suorittamisesta, jonka seurauksena yrityksiä rohkaistiin yritysryhmähankkeeseen näihin teemoihin liittyen. Yritysryhmähankkeeseen lähti mukaan kuusi yritystä, ja hankehakemus lähti syksyllä 2022. Alueellinen yhteistyö jatkuu teeman parissa matkailutoimijoiden verkostossa, etenkin Visit Lakeuden liittyminen STF-polulle on omiaan tukemaan kestävä matkailun kehittämistä

maakunnassa. Matkailun alueorganisaatio ja muut toimijat hyödyntävät hankkeessa tuotettua tietoa ja verkostoja oman toiminnan kehittämisessä.

Koska hankkeen toimenpiteiden seurauksena Etelä-Pohjanmaan alueen yrityksiä on liittynyt STF-polulle ja lähtenyt suorittamaan sertifikaattia, toiminta jatkuu yritysten itsenäisenä työnä oman toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Hankkeessa luotu vastuullisuussuunnitelma linjaa tulevia kehittämistarpeita ja prioriteetteja ja toimii ohjenuorana teeman kehittämisessä. Lisäksi kaikki hankkeessa syntyneet tuotokset, dokumentit ja hyvät käytännöt jäävät toimijoiden käyttöön myös hankkeen päättymisen jälkeen. Ne rakentavat pohjan kestävän matkailun kehittämiselle ja tiedon jakamiselle myös jatkossa. Näin ollen kestävän matkailun periaatteiden jalkauttaminen edelleen yrityksiin etenee tavallaan hankkeen toimenpiteiden kautta myös jatkossa. Yritysten välinen verkostoituminen on edennyt, ja keskinäinen vertaistuki vahvistaa kestävän matkailun periaatteiden käytäntöön soveltamista. Myös hankkeen toteuttajatahot ovat sitoutuneet viemään teemaa eteenpäin tulevaisuudessa.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät olivat matkailu- ja palvelualan pk-yritykset Etelä-Pohjanmaalla. Välillisiä kohderyhmiä hankkeessa olivat kunnat ja kaupungit, matkailun kehittäjätahot, maaseudun hyvinvointia ja elinvoimaisuutta kehittävät tahot, palveluita käyttävät matkailijat ja paikalliset asukkaat.

Hankkeen toimenpiteet kohdistuivat Etelä-Pohjanmaalle ja siihen osallistuivat pääasiallisesti eteläpohjalaiset matkailuyritykset. Joissakin hankkeen toimenpiteissä oli mukana myös muutama alueen ulkopuolelta, lähinnä Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark-yhteistyön kautta, tullut yrittäjä. Yrittäjien lisäksi hankkeen toimenpiteisiin on osallistunut matkailun kehittäjätahoja kuten kuntien ja kaupunkien elinkeino-yhtiöiden edustajia tai matkailuvastaavia. Hanke siis toteutui hyvin suunnitellun kohderyhmän osalta.

5. SEURANTATIEDOT

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Hankkeen indikaattorit liittyivät Erityistavoitteeseen 3.2. Uusiutuvan energian ja energiategohokkaiden ratkaisujen kehittäminen. Hankkeen toimenpiteisiin on osallistunut yhteensä 20 yritystä, kun hankesuunnitelman tavoitteena oli 15. Osallistuneita yrityksiä oli kuitenkin suurempi määrä, mutta kaikilta yrityksiltä (n. 4-5 kpl) ei ole saatu osallistumislomaketta tai kuittausta osallistumisesta takaisin raportointia varten.

Yrityksissä toteutettavien vähähiilisyttä edistävien demonstraatioiden numeerisena tavoitteena hankkeelle oli 4 kpl jotka myös toteutuivat. Hankkeessa toteutettiin showcase-videoita 3 kpl, joissa teemoina olivat sosio-kulttuurinen, ekologinen ja poliittinen vastuullisuus. Näiden tavoitteena oli toimia esimerkkeinä käytännön kestävästä toiminnasta yritystasolla ja innostaa muitakin yrityksiä mukaan. Mukana videoissa oli viisi yritystä. Lisäksi Lupa trossata -esitteessä kuvattiin kohderyhmään kuuluvien yritysten olemassa olevia vastuullisuustekoja. Esitteessä on mukana 19 eri yritystä.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Hankkeessa mukana olevien yritysten määrä palveli kohtuullisen hyvin indikaattorina tämäntyyppisessä hankkeessa. Kuitenkin hanke tavoitti laajalti myös sellaisia toimijoita ja yrityksiä, jotka eivät täyttäneet kriteereitä hankkeen indikaattoreina. Nämä yritykset osallistuivat esimerkiksi vain yksittäisiin hankkeen toimenpiteisiin. Kuitenkin tuotaessa uutta asiaa yritys kentälle, pienelläkin tiedonvälityksellä voi olla iso merkitys ja ne voivat olla alkusysäys käytännön toimenpiteisiin yrityksissä. Tämän vuoksi jonkinlainen indikaattori, jolla mitataan hankkeen tavoittamien ihmisten/toimijoiden määrää, sopisi hyvin tämän tyyppiseen hankemuotoon. Hankkeen aikana ylläpidettiin omaa listaa hankkeen tilaisuuksiin ja tapahtumiin osallistuneista henkilöistä, jonka mukaan hankkeen eri toimenpiteisiin on osallistunut hankkeen aikana yhteensä 129 henkilöä.

Hankkeessa on myös pidetty yhteyttä (esim. Sp tai puhelin) ja tehty yhteistyötä lukuisien tahojen kanssa. Tämäntyyppinen työ ja sen vaikuttavuus jäävät nykyindikaattoreilla helposti piiloon.

6 HAKIJAN OSAAMINEN, HANKKEEN RISKIARVIOINTI JA OHJAUSRYHMÄ

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Tuensaajien osaaminen ja verkostot kestäväan matkailuun liittyen kehittyivät ja päivittyivät merkittävästi. Vastuullinen ja kestävä matkailu sekä teeman kehittäminen on hankkeen ajanakin mennyt paljon eteenpäin, etenkin Visit Finlandin STF-ohjelman osalta. Teemasta on tullut kokonaisvaltaisempi ja yhä merkittävämpi, ehkä jopa itsestäänselvyys matkailualalla, näin ollen tuensaajien tiedon päivittäminen hankeajana on ollut tärkeää. Hankkeen aikana hankehenkilöstö pystyi kehittämään myös omaa osaamistaan mm. osallistumalla kansallisiin/kansainvälisiin seminaareihin, joissa oli mahdollista benchmarkata uusimpia kestäväan matkailun trendejä. Tätä osaamista ja verkostoja voidaan hyödyntää jatkossa maakunnassa tehtävässä kehittämistyössä.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Hankkeen aikana ei toteutunut kahta suunnitteluvaiheessa ennakoitua riskiä: 1) saavutetaanko tiedotuksella ja herättelyllä sekä kehittämistoimenpiteillä oikeat kohderyhmät tai 2) saadaanko erityisesti yrittäjät innostumaan kestävän matkailun edistämisestä maakunnassa sekä pystytäänkö hankkeessa muodostamaan tarvittavat verkostot kestävän matkailun kehittämiseen ja teeman pinnalla pitämiseen maakunnassa hankkeen jälkeen. Projektiryhmän vahva tuntemus maakunnan keskeisimmistä toimijoista ja valmiit verkostot sekä maakunnassa matkailutoimijoihin että kestävän matkailun teemaan liittyen autoivat välttämään nämä riskit. Toki voi olla liian aikaista arvioida kuinka hyvin muodostetut verkostot kantavat kestävän matkailun kehittämisen suhteen jatkossa. Kuitenkin suhteellisen runsas osallistuminen STF-ohjelmaan ja erityisesti Visit Lakeuden sitoutuminen siihen, linkittävät maakunnan kehittämistoiminnan laajempaan kokonaisuuteen. Lisäksi yritysryhmähanke 6 yrittäjän hakemana antaa resursseja teeman jatkokehittämiseen yritystasolla. Samoin vastuullisuustyön suunnitelma auttaa pitämään teemaa keskiössä hankkeen jälkeenkin.

Ennakoimattomana riskinä hankkeen toteutusaikana kohdattiin koronapandemia, sen mukanaan tuomat kokoontumisrajoitukset ja niiden matkailuelinkeinolle aiheuttamat haasteet. Hankkeen alusta lähtien jatkunut koko matkailualaa vaivannut epävarmuus teki haastavaksi yrittäjien motivoimisen kestävyystyöhön taloudellisten paineiden keskellä. Toisaalta taas korona-aikana yrittäjät heräsivät huomaamaan toimintansa riskialttiuden ja kehittämistarpeet. Heillä oli aikaa ja mahdollisuus keskittyä opettelemaan “uutta” eli kestävän ja vastuullisen matkailun periaatteita. Toki investointihaluttomuus näkyi koko hankkeen ajan esimerkiksi pohdintana sertifikaatin hankkimisen kannattavuudesta. Hankkeen käytännön toimenpiteet pystyttiin kuitenkin järjestämään lähes suunnitellusti käyttämällä etätoteutuksia, hankeajan pidentämisellä sekä toimenpiteiden aikataulutamisella sellaiseen ajankohtaan, jolloin rajoitukset eivät enää olleet voimassa (opintomatkan siirtäminen). Etäkokoukset ja webinaarit osaltaan tarjosivat jopa uutta joustavuutta hankkeen toimintaan ja tehokkuutta tapaamisiin matka-ajan säästytyä. Toisaalta taas verkostoituminen ei ole etätapaamisissa yhtä luontevaa kuin lähitapaamisissa. Koronapandemian aiheuttamia muutoksia ei pystytty ennakoimaan hankkeen suunnitteluvaiheessa.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Ohjausryhmä on kokoontunut hankkeen aikana viisi kertaa seuraavasti: 5.10.2020, 25.2.2021, 26.8.2021, 3.12.2021, 31.3.2022. Ohjausryhmän viimeinen eli kuudes kokous järjestettiin hankkeen päättymisen jälkeen 26.10.2022. Kokoukset järjestettiin joko etänä tai hybridikokouksina. Ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta pääasiassa osallistumalla keskusteluun ohjausryhmän kokouksissa sekä välittämällä tietoa eteenpäin omissa organisaatioissaan. Kuitenkin ohjausryhmän keskustelu oli verkkokokouksissa selvästi

vähäisempää kuin mitä sen olisi arvioinut olevan lähitapaamisissa. Toisaalta taas kokousten ajankohtien sopiminen oli huomattavasti helpompaa ja osallistuminen aktiivisempaa kun ohjausryhmän jäsenet säästivät matka-ajan onlinekokousten ansiosta. Joidenkin ohjausryhmän edustajien kanssa tehtiin hyvinkin tiivistä yhteistyötä hankkeen erilaisissa toimenpiteissä.

Ohjausryhmän arvion mukaan hanke toteutui suunnitelman mukaisesti ja onnistui saavuttamaan sille asetetut tavoitteet hyvin. Myös hankkeen kohderyhmä tavoitettiin hyvin ja tuloksista viestittiin laajasti. Työ yritystasolla sekä maakunnallisesti on ollut hyvää, ja STF-työn nivomisessa aluetyöhön ja yritystasolle on onnistuttu hyvin.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Hankkeessa on tehty lyhyitä palautekyselyitä useimpien järjestettyjen tilaisuuksien jälkeen vaikkakaan kaikkiin palautekyselyihin (esim. STF-päivät, työpajat) ei saatu kuin muutama vastaus. Pääasiassa työpajat ja valmennuspäivät koettiin kuitenkin hyödyllisiksi. Hankkeessa järjestetyllä opintomatalla sen sijaan kaikki osallistujat vastasivat palautekyselyyn. Kestävän matkailun esimerkkikohteissa vierailut koettiin hyödyllisiksi, ja mieleenpainuvimmat asiat olivat yhteisöllisyys ja yrittäjien vahva yhteistyö. Opintomatka koettiin innostavana ja rohkaisevana. Sertifikaattien sekä STF-ohjelman merkitys vastuullisuustyön edistämisessä ymmärrettiin olevan tärkeä ja toimintaa ohjaava tekijä. Näistä saatiin myös hyödyllistä tietoa, ja kiinnostus STF-ohjelman tai jonkin kestävyyttä osoittavan sertifikaatin suorittamisesta koettiin positiivisena.

Opintomatkan tavoitteena oli myös tutustuttaa yrittäjät toisiinsa, ja opintomatalla olleet kokivatkin saaneensa uusia hyödyllisiä kontakteja. Uusista kontakteista uskottiin olevan hyötyä jatkossa, ja vastaavia opintomatoja toivottiinkin enemmän. Opintomatkan koettiin antaneen uusia ideoita kehitettäväksi. Opintomatkan ohjelma ja järjestelyt koettiin hyvinä, ohjelma oli mukava ja aikataulutus oli koettu myös sopivaksi. Järjestäjille annettiin ”paljon ruusuja”.

Hankkeen toimenpiteisiin osallistuneiden yritysten kanssa käydyistä keskusteluista on noussut esille vastuullisuuden ja kestävyuden merkittävyyden nousu lähiaikoina, ja useat yritykset kokevatkin teeman tärkeäksi kehityskohteeksi. Vastuullisuus on kuitenkin ollut haastava aihe, jonka ymmärtämiseen yrittäjät kokevat tarvitsevänsä apua, johon hanke on voinut toimenpiteillään vastata.

7 HORIZONTAALISET TAVOITTEET

(EURASSA)

8 JULKISUUS, TIEDOTTAMINEN JA YHTEYDET MUIHIN HANKKEISIIN

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeen toimenpiteistä on tiedotettu sosiaalisen median eri kanavissa (Instagram, Facebook, matkailuhankkeiden blogi, Ruralia-instituutin blogi, SeAMKin matkailuhankkeiden yhteisessä uutiskirjeissä, artikkelein, blogikirjoituksin sekä useissa eri tilaisuuksissa ja tapaamisissa hankkeesta kertoen.

Hankekuvaus on ollut esillä molempien hanketoimijoiden nettisivuilla: SeAMK <https://www.seamk.fi/yrityksille/tki-projektit/matkailuhankkeet-seamkissa/> ja Ruralia-instituutti <https://researchportal.helsinki.fi/fi/projects/towards-sustainable-tourism-in-south-ostrobotnia> ja sen toiminnasta on tiedotettu organisaatioiden sisällä koko hankkeen toiminta-ajan. Lisäksi hankkeen ajankohtaisista asioista on tiedotettu SeAMKin Matkailuhankkeiden yhteisessä uutiskirjeessä. Uutiskirjeitä on hankkeen aikana lähetetty yhteensä 25 kpl. Uutiskirjeet löytyvät SeAMKin matkailuhankkeiden sivuilta [Materiaalit-osiosta](#).

Hankkeen aloitustilaisuus järjestettiin koronarajoitusten vuoksi webinaarina 5.5.2020, osallistujia tilaisuudessa oli n. 55 henkilöä. Webinaari järjestettiin yhteistyössä Kestävää kehitystä Geoparkissa -hankkeen kanssa. Lisäksi hankkeen alkuvaiheessa järjestettiin kaksi (2) Vastuullisen matkailun tietoiskua verkossa 13.1.2021 (13 osallistujaa) ja 21.1.2021 (10 osallistujaa). Tietoiskuissa kerrottiin kestävästä matkailusta, sen merkityksestä, hankkeessa tehdyn selvitystyön alustavista tuloksista sekä kannustettiin osallistumaan tulevaan Sustainable Travel Finland -valmennukseen sekä työpajasarjaan.

Hankkeen loppuseminaari puolestaan järjestettiin 17.5.2022 klo 12–16 Seinäjoella Frami B-osan auditoriolassa. Seminaariin osallistui 16 henkilöä ja hankehenkilöstö, yht. 19 hlöä. Tilaisuudessa esiteltiin inklusiivista matkailua ja pääpuhujana oli Tmi Palmuaseman Sanna Kalmari, joka kertoi esteettömän matkailun vaatimuksista.

Hanketta on esitelty useissa eri tilaisuuksissa:

- SeAMK hankemessut 6.2.2020
- Matkailustrategian päivitystyön yhteydessä järjestetyissä tilaisuuksissa 20.2.2020 Kärkiyritykset/ Töysä, 3.3.2020 Ostos- ja käyntikohteet sekä Tapahtumajärjestäjät/ Seinäjoki, Matkailun aamupala 4.3.2020 Hela-ravintola, Kauhava, EU Etelä-Pohjanmaalla -hankemessut 5.3.2020, Alajärvi ja 9.3.2020, Seinäjoki
- Matkailufoorumi 15.12.2020 ja matkailufoorumin työryhmän tapaamiset (useita)
- Green Care –toimijoiden tapaamiset 18.11.2020 ja 11.2.2021
- Kraatterijärven toimijat ry 20.1.2021, Alajärvi
- yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kautta (esim. Lauhavuori-Hämeen kangas Geopark)

- Etelä-Pohjanmaan Matkailufoorumi 5.5.2021, hankkeen ajankohtaiset asiat/ Sanna Jyllilä
- SeAMK Kiertotalousseminaari 25.5.2021, hankkeen esittely/ Sanna Jyllilä
- ViSEnet-hankkeen tilaisuudessa kutsuttuna: Kestävän kylämatkailun mahdollisuudet 3.6.2021 & hankkeen esittely/ Sanna Jyllilä ja Anne Matilainen
- Yhteistyöpalaverit Visit Lakeuden kanssa 4.6. ja 11.8.2021: STF-ohjelma alueorganisaation kannalta, työpajojen yhteensovitus ja yhteistyöstä sopiminen
- Geopark-yrittäjien ja toimijoiden tapaaminen 7.9.2021, Teamsissa/ Sanna Jyllilä
- Historiamatkailuhankkeen seminaari, Mikkeli 7.9.2021/ Anne Matilainen, Ruralia-instituutti
- Matkailuilta, Koskenkorvan Trahteri Ilmajoki 22.9.2021/ Sanna Jyllilä, SeAMK
- Maaseutuparlamentti 28.9.2021 verkossa/ Tietoisku: Kestävyys maaseutumatkailussa - pienetkin vastuullisuusteot ovat tärkeitä, Sanna Jyllilä, SeAMK ja Anne Matilainen Ruralia-instituutti
- Etelä-Pohjanmaan Matkailufoorumi 5.10.2021, hankkeen ajankohtaiset asiat/ Sanna Jyllilä
- Matkailuilta, Kuorasjärven Kartano, Alavus 6.10.2021/ Sanna Jyllilä
- Rural Lifestyle -kv-hanke partneriaattitapaaminen, Lohja 6.10.2022/ Anne Matilainen, Ruralia-instituutti
- Yhteistyöpalaveri Visit Lakeuden kanssa 8.10.2021: STF-ohjelma alueorganisaation kannalta ja yritysverkoston suunnittelu/ hankehenkilöstö
- Ruokasektorin ilmastotiekartta-webinaari 7.12.2021/ Sanna Jyllilä ja Jonna Kielenniva, SeAMK
- Soinin matkailuilta 9.3.2022. Hankkeen esittely.
- Kalajärven kehittämisilta 29.3.2022, Peräseinäjoki. Hankkeen esittely ja yritysryhmähankkeen aktivointi
- Matkailufoorumi 26.4.2022 Härmän kylpylä, vastuullisuussuunnitelman luonnoksen esittely.
- 15th International Conference on Responsible Tourism in Destinations 9.6.2022, Helsinki. Esitys hankkeen selvityksen tuloksista: Honesty is the best policy? – tourism companies' perceptions of sustainable and responsible tourism in South Ostrobothnia region/ Anne Matilainen
- ”Totta kai sitä hiilijalanjälkeä pitää vähentää” - eteläpohjalaisten matkailuyrittäjien näkökulma kestäväan matkailuun. Maaseutututkijatapaaminen, 25–26.8.2022 Lappeenranta. Jumppanen, Aapo ja Matilainen, Anne, esitys ja abstrakti tapaamisessa.

Artikkelit:

- Ruralia-lehti 9.12.2020: Vastuullista matkaa! - Etelä-Pohjanmaalla kehitetään kestävä matkailua/ Aapo Jumppanen
- Yrittävä Lakeus 2/2021: Vastuullisuus on sanoja, tekoja ja viestintää 31.3.2021/ kirjoittaja Sanna Jyllilä
- Ruralia-instituutin blogi: Matkailussa aitous luo pohjan kestävyydelle 31.5.2021/ kirjoittaja Aapo Jumppanen <https://blogs.helsinki.fi/hy-ruralia/category/kestava-matkailu/>
- SeAMK Verkkolehti: Kestävä matkailu eteläpohjalaisissa matkailuyrityksissä 18.6./ kirjoittaja Sanna Jyllilä <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/kestava-matkailu-etelapohjalaisissa-matkailuyrityksissa/>
- SeAMK Verkkolehti 10.11.2021: "Kestävän matkailun edistämistä Etelä-Pohjanmaalla"/ kirjoittaja Jonna Kielenniva <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/kestavan-matkailun-edistamista-etela-pohjanmaalla/>
- Tekijä, näkijä ja vaikuttaja - SeAMK Liiketoiminta ja kulttuurin kokoomateos 2021: "Etelä-Pohjanmaan matkailun vastuullisuus koronapandemian aikana"/ kirjoittajat Sanna Jyllilä ja Jonna Kielenniva <https://www.theseus.fi/handle/10024/512147/>
- SeAMK kokoomateos 2021 (s. 197–209): "Kestävyys matkailutoimialan suuntana Etelä-Pohjanmaalla"/ kirjoittajat Sanna Jyllilä, Elina Hirvonen ja Elina Järvinen <https://www.theseus.fi/handle/10024/511735/>
- SeAMK Verkkolehti 31.12.2021: "Vastuullinen toiminta tärkeää Etelä-Pohjanmaalla vieraileville matkailijoille"/ kirjoittaja Jonna Kielenniva <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/vastuullinen-toiminta-tarkeaa-etela-pohjanmaalla-vieraileville-matkailijoille/>
- Hankkeesta nosto Katsaus kestävyteen -raporttiin, joka kokoaa yhteen HY:ssä tehtävää kestävyys- ja vastuullisuustyötä niin tutkimuksen, opetuksen, yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen osalta (toukokuu 2022)
- Kestävä matkailua – onko sitä? Ilkka-Pohjalainen 4.4.2022/Kirjoittajat Anne Matilainen, Jonna Kieleniva ja Sanna Jyllilä
- SeAMK Verkkolehti 20.6.2022: Matkailun valiksi vastuullisuus/ kirjoittajat Salla Kettunen, Jonna Kielenniva, Sanna Jyllilä ja Anne Matilainen
- SeAMK Verkkolehti 23.6.2022: Kerro vastuullisuudesta / kirjoittajat Salla Kettunen, Jonna Kielenniva ja Sanna Jyllilä
- SeAMK Kokoomateos 2022- artikkeli: Matkailualan kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä (julkaisu joulukuussa 2022)
- SeAMK Liiketoiminnan kokoomateos 2022-artikkeli: Tavoitteena kestävä matkailumaakunta (julkaisu joulukuussa 2022)

Hankkeessa pystyttiin toteuttamaan tiedotustoimia koko hankkeen ajan kaikista toimenpiteistä. Vaikka koronapandemia vaikeutti lähitapaamisten järjestämistä ja niihin osallistumista sekä

niiden kautta tiedottamista, on hankkeessa pystytty tiedottamaan kohderyhmää myös livetilaisuuksissa. Toisaalta koronan aiheuttamat rajoitukset mahdollistivat useampaan etätilaisuuteen osallistumisen, jolloin on mahdollisuus tiedottaa hankkeesta ja teemasta laajemmalle kohderyhmälle.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyy ja miten?

Hanke onnistui tekemään hyvin yhteistyötä muiden matkailualan ja maaseudun kehittämiseen liittyvien hankkeiden kanssa seuraavasti:

[Kumppanuusverkostot matkailuelinkeinon kasvun tukena](#) -hankkeen (Maaseuturahasto, 83623) kanssa tehtiin yhteistyötä matkailustrategian laadintaprosessissa. Kestävyys ja vastuullisuus nostettiin yhdeksi viidestä toimenpidekokonaisuudesta Vieraanvarainen Etelä-Pohjanmaa -matkailustrategiassa vuosille 2020–2028, jonka mukaisia toimenpiteitä kestävydestä ja vastuullisuudesta (tietoisuuden lisääminen ja kouluttaminen, yhteisen tahtotilan löytäminen ja kestävien käytännön toimien edistäminen) on edistetty hankkeen toimenpiteillä maakunnassa.

[Guide – tiedolla kestävä matkailu](#) -hankkeen (Maaseuturahasto, 145264) kanssa on tehty yhteistyötä yritysryhmän aktivointiin liittyen. Hankkeessa mm. tiedotettiin mahdollisuudesta osallistua kestävä matkailun yritysryhmähankkeeseen, jossa pystyttiin tukemaan hankehakemuksen tekoa. Hankkeen toteuttamat tiedottamisen toimenpiteet ja eri tilaisuudet kestävästä matkailusta kannustivat yrityksiä lähtemään mukaan yritysryhmähankkeeseen

[Skills4CMT](#) -hankkeessa (ERASMUS + Strategic Partnership) hyödynnettiin hankkeessa tuotettuja materiaaleja rannikko- ja merimatkailun opintokokonaisuuteen liittyvän Coastal and Maritime Tourism Sustainability Management - opintojakson rakentamisessa, jonka läpileikkaavana teemana oli kestävyys.

[Ruokasektorin alueellisen ilmastotiekartan laatiminen Etelä-Pohjanmaalla](#)-hanke, (AKKE, 251009). Hanke-esittely webinaarissa joulukuussa 2022. Yhteistyön suunnittelu hankkeen jälkeiselle ajalle hiilijalanjäljen laskentaan ja hiilineutraaliuteen liittyen.

1 [ViSEnet - Village Social Enterprise learning material, guidance and networking](#) -hanke (ERASMUS + 2018-1-FI01-KA204-047308) pyrki kehittämään kylien yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Monella kylällä yrityssuunnitelmien tulovirta oli laskettu matkailutoiminnan varaan. Kestävä matkailun mahdollisuuksia ja vaatimuksia esiteltiin Etelä-Pohjanmaan kylätoimijoille kesäkuussa 2021.

2 [Rural Lifestyle - Creating attractive rural lifestyle destinations](#) (CB906) -on kansainvälinen Interreg Central Baltic –hanke, joka pyrkii viemään maaseutumatkailua Aasian markkinoille. Kestävä matkailu –hanke on saanut Rural Lifestyle -hankkeelta tietoa uusista trendeistä kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyen samoin kuin digimatkojen

mahdollisuuksista sekä opastuskoulutuksen vinkkejä. Vastaavasti Kestävä Matkailu – hankkeen tuloksia on esitelty Rural Lifestyles hankkeen partnereille.

Geopark-yhteistyö Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin ja Kraatterijärven Geopark-alueiden kanssa. Hanke oli aktiivisessa yhteistyössä Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin eri hankkeiden kanssa, mm. Kestävää kehitystä Geoparkissa -hankkeen (Maaseuturahasto, 93670) ja Geopark pyörämatkailun maailmankartalle (Maaseuturahasto, 129019). Yhteistyössä tiedotettiin STF-valmennuspäivien ja sertifikaateista tiedottamisessa. Kraatterijärven Geopark UNESCO:n statukselle (Maaseuturahasto, 109938) hankkeen kanssa tehtiin yhteistyötä mm. tiedon jakamisessa ja yritysten kannustamisessa kestävien toimenpiteiden toteuttamiseen.

9 AINEISTON SÄILYTYS

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu: Aineisto arkistoidaan ohjeiden mukaisesti sähköisesti SeAMKin pilvipalvelimella sekä SeAMKissa osoitteessa Kampusranta 9 A, 60320 Seinäjoki). Yhteyshenkilöt Taina Hällström (taina.hallstrom@seamk.fi) ja Sanna Jyllilä (sanna.jyllila@seamk.fi)

HY-Ruralia: Aineisto arkistoidaan rahoittajan ohjeiden mukaisesti sähköisesti Helsingin yliopiston pilvipalvelimella sekä Helsingin yliopisto Ruralia-instituutin Seinäjoen toimipisteessä (Osoite Kampusranta 9, 60320 Seinäjoki) seuraavasti:

- Kirjanpidon tositteiden arkistointi: SAP -järjestelmä
- Palkka- ja palkkiotositteet: SAP HR – järjestelmä
- Muu projektiaineisto: Helsingin yliopisto, Ruralia-Instituutti, Kampusranta 9 C, 60320 Seinäjoki.

Yhteyshenkilöt Terhi Korpi, terhi.korpi@helsinki.fi ja Anne Matilainen (anne.matilainen@helsinki.fi)

